

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

Våld löser inget!

SAMMANFATTNING AV EN NATIONELL KARTLÄGGNING OM VÅLD MOT BARN

Åsa Landberg, Carolina Jernbro och Staffan Janson

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Linnégatan 89 C
115 23 Stockholm

Org.nr: 802000-1072

Tel: +46 8 679 60 78

Fax: +46 8 611 38 41

info@allmannabarnhuset.se

www.allmannabarnhuset.se

ISBN: 978-91-86-759-33-9

Utgivningsdatum: December 2017

Utgivare: Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Författare: Åsa Landberg, Carolina Jernbro och Staffan Janson

Illustration & layout: Johan Andréasson, Hectornado

I Stina Wirséns barnbok Liten lyssnar fröken på huvudpersonen när hen är ledsen och rädd hemma. Sedan säger fröken:

*Du är liten
Du är fin
Dig får man inte skrämman
Dig får man aldrig knuffa eller slå
Så är det. Den som är stor ska ta hand om sin Liten.*

Eller som en elev i kartläggningen uttrycker det:

*Våld löser inget och om en vuxen skulle slå en så skulle
det inte hjälpa något utan barnet skulle bara bli mer
rädd och känna sig osäker!*

Våld löser inget!

Varje barn har rätt att växa upp utan våld, och målet är att allt våld mot barn ska upphöra. Dit är det en bra bit kvar, i Sverige såväl som i resten av världen.

Det är viktigt att försöka ta reda på hur vanligt våld mot barn är. Det ger förutsättningar för att förebygga, skydda och stötta.

Officiell statistik om antalet polisanmälningar eller anmälningar till socialtjänsten ger viss information – men ingen bild av hur många barn som verkligen är utsatta. Våld mot barn kommer relativt sällan till myndigheternas kännedom. När toleransen för våld minskar ökar anmälningarna till socialtjänst och polis, vilket vi sett de sista decennierna i Sverige.

Den väg som Stiftelsen Allmänna Barnhuset har valt är att låta barn och unga själva svara på frågor anonymt. Det ger våldsutsatta barn, även de som inte kommit i kontakt med myndigheter, en möjlighet att komma till tals. Svaren ger en mer rättvisande bild av läget än vad antalet anmälningar gör. Man kan därmed börja ana vidden av det våld som barn utsätts för.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset har på uppdrag av regeringen låtit forskarna Carolina Jernbro och Staffan Janson genomföra en kartläggning av våld mot barn i Sverige.¹ Rapporten *Våld mot barn 2016 - En nationell kartläggning* finns att ladda ned från Stiftelsen Allmänna Barnhusets hemsida.²

En elev i studien uttrycker det så här: *Våld löser inget och om en vuxen skulle slå en så skulle det inte hjälpa något utan barnet skulle bara bli mer rädd och känna sig osäker!*

Vi tycker att vi lärt oss mycket av de elever som deltagit i kartläggningen. Deras svar är en ovärderlig källa till kunskap som alla som arbetar med barn kan använda sig av. För att göra kunskapen mer tillgänglig har vi tagit fram denna sammanfattning av den nationella kartläggningen.

-
1. Studien är en nationellt representativ elevenkårsundersökning genomförd i årskurs 9 i grundskolan och årskurs 2 på gymnasiet under senhösten 2016. Sammanlagt 4 741 elever har svarat på frågor om utsatthet för olika former av våld under hela uppväxten. Genom att delvis samma frågor ställts åren 2000, 2006 och 2011 har det blivit möjligt att följa utvecklingen över tid.
 2. Jernbro, C. & Janson, S. (2017). *Våld mot barn 2016 - En nationell kartläggning*. Stiftelsen Allmänna Barnhuset.

Våld mot barn

FN:s barnrättskommitté gör en vid tolkning av begreppet våld mot barn. Den innefattar alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försummelse, misshandel eller utnyttjande – däribland sexuella övergrepp, oavsett ålder på förövare. Kommittén understryker att barn kan uppleva våld från vuxna, men att våld också kan förekomma bland barn. Dessutom skadar vissa barn sig själva.

Kommittén är medveten om att olika former av våld mot barn ofta förekommer samtidigt. Den betonar att både pojkar och flickor riskerar att utsättas för alla former av våld, men att utsattheten för våldet delvis är olika och också upplevs olika beroende på kön.³

Barnmisshandel är när **en vuxen person** utsätter ett barn för fysiskt eller psykiskt våld, sexuella övergrepp eller kränkningar – men också när den vuxna försummar att tillgodose barnets grundläggande behov.⁴ I den här rapporten skriver vi främst om dessa olika former av barnmisshandel. När det gäller sexuella övergrepp har vi valt att dessutom redovisa hur vanligt detta är oavsett om förövaren är vuxen eller barn.

Våld som ett sätt att uppfostra

Vissa typer av våld mot barn, som sexuella övergrepp, har alltid varit tabubelagda. Andra former har tidigare varit accepterade och ibland till och med respekterade. Fram till andra hälften av 1900-talet uppfattades aga, det vill säga tillrättavisning genom kroppslig bestraffning, som en effektiv och närmast nödvändig uppfostringsmetod. Vid 1960-talets mitt ansåg nästan alla svenska föräldrar att det var deras plikt att slå sina barn för att de skulle kunna växa upp till goda medborgare. Detta har förändrats i Sverige men i många länder lever föreställningen kvar.

Under de senaste decennierna har vuxnas våld mot barn i uppfostringssyfte minskat kraftigt i Sverige. Numera anser 95 procent av föräldrarna att allt slags våld mot barn är fel.

När forskare först började studera hur vanligt det var med våld mot barn i Sverige låg fokus på det som kallades aga eller kroppslig bestraffning. Men efter att äldre lagstiftning och rättskipning länge tillåtit vuxnas våld mot barn i uppfostringssyfte, blev Sverige år 1979 först i världen med att förbjuda alla former av våld mot barn. Det är numera fastslaget att inget barn får utsättas för kroppslig bestraffning eller annan kränkande behandling. En vuxen som använder fysiskt våld mot ett barn kan dömas och straffas för barnmisshandel om våldet skadar eller orsakar smärta.

3. Barnombudsmannen (2014). Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 8 (2006). Barnets rätt till skydd mot kroppslig bestraffning och andra grymma eller förnedrade former av bestraffning.

4. Socialdepartementet. (2001). Barnmisshandel. Att förebygga och åtgärda. (SOU 2001:72) Stockholm: Socialdepartementet.

Kroppslig bestraffning kan hindra barn i stunden från att göra något olydigt. Men forskning visar att aga som uppfostringsmetod inte har några bestående positiva effekter. Tvärtom påvisas från olika delar av världen att kroppslig bestraffning har starka samband med aggressivt beteende och psykisk ohälsa hos barnen. Dessutom finns vetenskapliga belägg för att våldet som vuxna använder för att uppfostra barn ofta trappas upp till mer allvarliga former av våld.⁵

I Sverige har gränsdragningen blivit enkel

De gamla begreppen aga och kroppslig bestraffning har alltid varit svåra att definiera. Föräldrar tar ofta till våld när de är trötta, stressade eller pressade av saker som inte har med barnet att göra. Det blir svårt att avgöra om våldet är en del i strategin att fostra, eller helt enkelt ett sätt att låta stress eller frustration gå ut över barnet.

Även grovt våld tillämpas på sina håll fortfarande som led i uppfostran. I länder som tillåter aga förekommer därför gränser för hur allvarligt våld som tillåts. I Sverige är allt våld mot barn förbjudet, det innebär att det som i äldre tider kallats för aga eller kroppslig bestraffning nu ryms i det som kallas barnmisshandel.

I den här rapporten har vi valt att undvika begreppen aga och kroppslig bestraffning och istället genomgående använt begreppen barnmisshandel eller våld mot barn.

Barnkonventionen och våld

FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) gäller för alla barn i Sverige. Några av artiklarna är särskilt aktuella för barn som utsatts för våld:

- ***Artikel 1. Ett barn är varje människa under 18 år.***
- ***Artikel 2. Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.***
- ***Artikel 3. Barnets bästa ska alltid komma i första rummet.***
- ***Artikel 12. Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör det.***
- ***Artikel 19. Barnet har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld och mot vanvård eller utnyttjande av föräldrar och andra vårdnadshavare.***
- ***Artikel 34. Barnet har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp och mot att utnyttjas i prostitution och pornografi.***
- ***Artikel 39. Barnet som blivit offer för vanvård, utnyttjande, försummelse, tortyr, väpnade konflikter eller annan omänsklig behandling har rätt till rehabilitering och social återanpassning.***

5. Jernbro, C. & Janson, S. (2017). Våld mot barn 2016 - En nationell kartläggning. Stiftelsen Allmänna Barnhuset.

Hur vanligt är det med barnmisshandel?

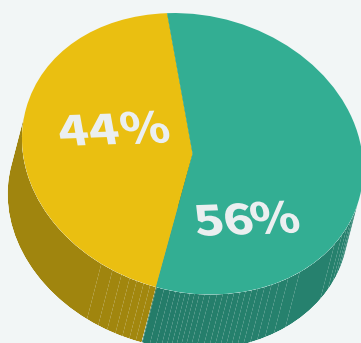
De flesta elever som deltagit i vår kartläggning har inte utsatts för något våld alls från vuxna under uppväxten. *Allt är bra med mig, jag har inget att prata om, jag är glad och jag har ett bra liv med mina föräldrar och kompisar*, skriver en elev. Men resultaten visar att alltför många barn fortfarande är utsatta och att alltför få av dem som är utsatta får tillgång till skydd och rehabilitering. *De bryr sig inte om vad barnen tycker och tänker och vad de vill, och gör som är bäst för dem själva*, skriver en elev som utsatts för barnmisshandel och varit med om flera utredningar.

När vi räknar in alla de former av barnmisshandel som vi frågar om i undersökningen – fysiskt våld, psykiskt våld, försummelse, upplevt våld mellan vuxna i familjen och sexuella övergrepp – har totalt 44 procent utsatts för någon typ av barnmisshandel någon gång under livet.

Det är vanligt att barnmisshandeln sker inom familjen. 36 procent av eleverna har utsatts för någon typ av misshandel av föräldrar, styvföräldrar eller familjehemsföräldrar under uppväxten. Då räknar vi in fysiskt våld, psykiskt våld, försummelse, att uppleva våld mot en förälder och sexuella övergrepp.

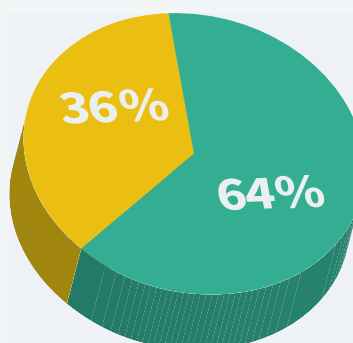
Utsatthet för någon form av barnmisshandel från någon vuxen under hela uppväxten

- Utsatt för någon form barnmisshandel
- Aldrig utsatt för barnmisshandel

Utsatthet för någon form av barnmisshandel av föräldrar under hela uppväxten

- Utsatt för barnmisshandel av en förälder
- Aldrig utsatt av en förälder

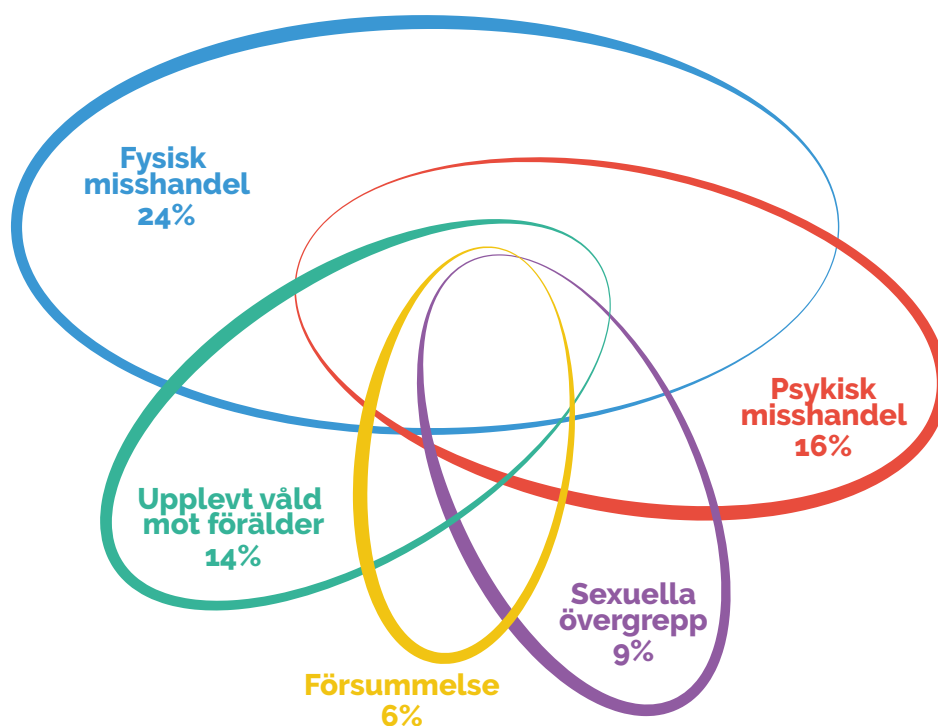
Utsatt på många sätt

Forskning visar att de barn som riskerar att fara allra mest illa är de som är utsatta för flera olika typer av våld eller våld vid upprepade tillfällen, det som kallas för multiutsatthet eller poly-viktimisering. Vår kartläggning visar att de olika formerna av barnmisshandel i stor utsträckning överlappar varandra.

Majoriteten av den barnmisshandel som elever har utsatts för är mindre allvarligt våld vid enstaka tillfällen. Men nästintill nio procent har varit utsatta för tre eller fler olika former av barnmisshandel. Samma elever har ofta även utsatts för grövre och upprepade misshandel.

De elever som har rapporterat försummelse är den grupp som samtidigt är mest utsatt för andra former av barnmisshandel. Majoriteten av dem har varit utsatta för fysiskt och psykiskt våld, och nästan hälften har upplevt att en förälder utsatt den andre föräldern för våld. Även psykisk barnmisshandel överlappar i stor utsträckning med andra former av barnmisshandel, framförallt fysisk.

Proportioner och överlappningar av olika former av barnmisshandel

När barn berättar om en form av barnmisshandel är risken stor att de också utsätts för andra former. Informera! Fråga!

Fysisk barnmisshandel

Fysisk barnmisshandel kan vara att bli dragen i håret eller örat eller att bli slagen. Till allvarliga former av barnmisshandel räknar vi att bli sparkad, bränd eller skållad, klämd över strupen eller halsen, slagen med tillhygge, hotad eller skadad av kniv eller skjutvapen.

En stor del av den fysiska misshandeln handlar om mindre allvarligt våld vid enstaka tillfällen. Det våldet är lagligt i en stor del av världen, men inte i Sverige.

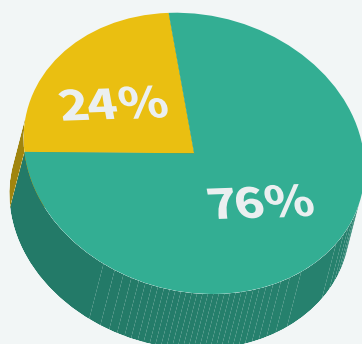
Nästan elva procent av eleverna hade utsatts för allvarligare former av fysisk barnmisshandel. Fem procent hade varit föremål för fysisk barnmisshandel många gånger. De flesta av de elever som hade utsatts flera gånger hade också fått utstå allvarliga former av fysisk barnmisshandel.

En mindre andel av eleverna (2,7 %) hade utsatts för så allvarlig misshandel att de sökt sjukhusvård på grund av den.

I jämförelse med tidigare undersökningar har andelen elever i årskurs nio som utsatts för fysisk barnmisshandel av en förälder minskat kraftigt i Sverige, från 35 procent år 1995 till 12 procent år 2016.⁶ Men den positiva utvecklingen tycks ha stannat upp.

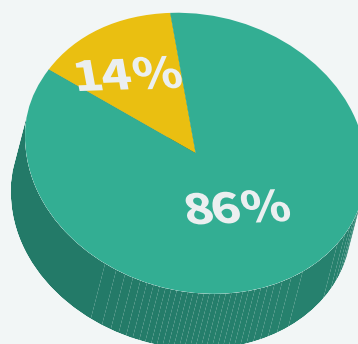
Utsatthet för fysisk barnmisshandel av någon vuxen under hela uppväxten

- Utsatt för fysisk misshandel av någon vuxen
- Aldrig utsatt för fysisk misshandel av vuxen

Utsatthet för fysisk barnmisshandel av föräldrar under hela uppväxten

- Utsatt för fysisk misshandel av förälder
- Aldrig utsatt för fysisk misshandel av förälder

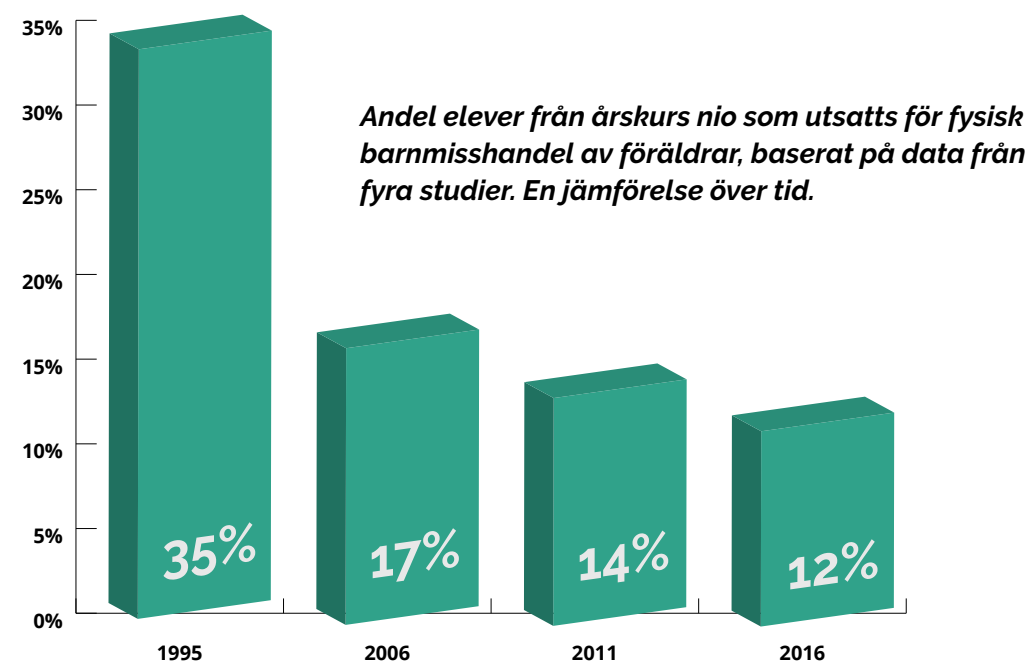
6. Uppgiften gäller för elever från årskurs nio, där det finns jämförelsematerial. Om alla elever inkluderas har 14 % utsatts för fysisk misshandel av en förälder.

Visserligen hade en något mindre andel av eleverna utsatts för fysisk barnmisshandel av en vuxen i hemmet 2016, jämfört med 2011.⁷ Men andelen elever som utsatts för allvarliga former av fysisk barnmisshandel och/eller upprepade fysisk misshandel av en vuxen i hemmet har inte förändrats sedan 2011.

Både mammor och pappor utsätter barn för fysisk barnmisshandel, men det är vanligare att pappor gör det. Utanför familjen är det vanligast att antingen någon helt okänd eller en lärare/förskollärare står för våldet.

Förekomst av olika former av fysisk barnmisshandel vid enstaka eller många tillfällen (%).

	Enstaka gånger	Många gånger	
Blivit dragen i håret eller örat	11	2,7	Mindre allvarliga former
Klappats till med handen	12	2,7	
Blivit kraftigt slagen med hand eller knytnäve	3,4	1,4	Allvarliga former
Blivit sparkad	2,8	1,1	
Blivit bränd eller skållad (med het vätska)	0,5	0,3	
Blivit klämd över strupen/halsen	2,7	0,8	
Blivit slagen med käpp, skärp, linjal eller liknande	3,1	1,5	
Blivit hotad med kniv eller skjutvapen	1,6	0,6	
Blivit skadad med kniv eller skjutvapen	0,4	0,4	

7. Skillnaden är inte signifikant.

Kategori av person som utsatt barn för fysisk barnmisshandel, andel (%).

	Andel av dem som utsatts för fysisk barnmisshandel
Biologisk- eller adoptivpappa	37 %
Biologisk- eller adoptivmamma	28 %
Förskollärare/Lärare	8,6 %
Annan släkting	7,5 %
Styvpappa	4,8 %
Vän eller bekant till familjen	4,6 %
Idrotts- eller fritidsledare	4,4 %
Familjehemsförälder	2,9 %
Styvmamma	2,6 %
Någon helt okänd	10 %
Annan person	4,1%

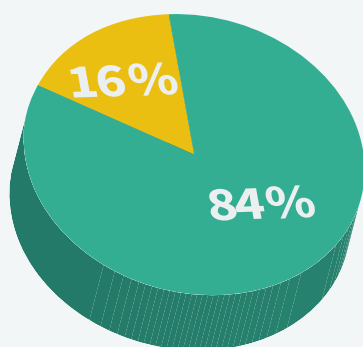
Psykisk barnmisshandel

Till psykisk barnmisshandel räknas att bli förolämpad många gånger, att många gånger bli behandlad som om man inte finns, att bli inlåst, att bli utelåst från hemmet eller att utsättas för hot om fysiskt våld.

Totalt 16 procent av eleverna rapporterade att de utsatts för psykisk misshandel av en vuxen, elva procent hade utsatts av föräldrar. De vanligaste formerna av psykisk barnmisshandel var hot om fysiskt våld och systematiska förolämpningar.

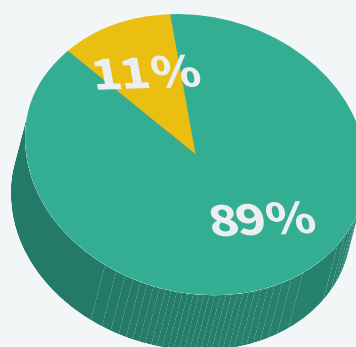
Utsatthet för psykisk barnmisshandel av någon vuxen under hela uppväxten

- Utsatt för psykisk misshandel av någon vuxen
- Aldrig utsatt för psykisk misshandel av någon vuxen

Utsatthet för psykisk barnmisshandel av förälder under hela uppväxten

- Utsatt för psykisk misshandel av förälder
- Aldrig utsatt för psykisk misshandel av förälder

Kategori av personer som utsatt barn för psykisk barnmisshandel i %.

	Andel av dem som utsatts för psykisk barnmisshandel
Biologisk- eller adoptivpappa	50 %
Biologisk- eller adoptivmamma	35 %
Förskollärare/Lärare	13%
Annan släkting	13 %
Styvpappa	9,8 %
Vän eller bekant till familjen	8,7 %
Idrotts- eller fritidsledare	6,7 %
Styvmamma	6,7 %
Familjehemsförälder	4,6 %
Någon helt okänd	12,1 %
Annan person	3,9%

Uppleva våld mot en förälder

En form av psykisk barnmisshandel är när barn bevittnar eller upplever våld mot föräldrar. Vi har valt att separat redovisa hur vanlig just den formen av våld är, och har då frågat om både fysiskt och psykiskt våld. Fysiskt våld kan exempelvis vara en örfil, att dra i håret, kasta saker på, att slå eller sparka. Psykiskt våld kan vara att kränka med ord, förtrycka, dominera eller hota med fysiskt våld.

Denna del av studien omfattar inte frågor om bevittnat sexuellt våld mot en förälder.

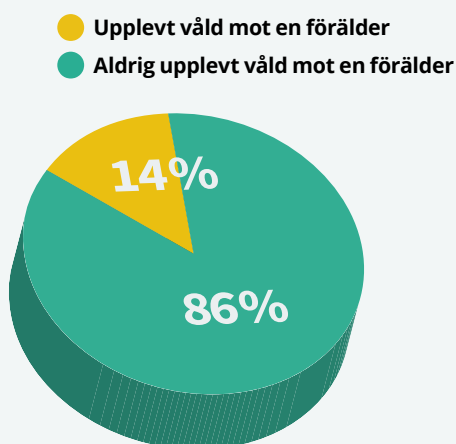
Totalt rapporterade 14 procent av eleverna att de hade varit med om att en förälder använt fysiskt eller psykiskt våld mot en annan förälder.

Sammanlagt hade åtta procent av eleverna upplevt att en förälder använt fysiskt våld mot en annan förälder, tre procent hade upplevt upprepat fysiskt våld. Det var vanligare att elever hade upplevt pappas våld mot mamma än mammas våld mot pappa; elva procent jämfört med sju procent.

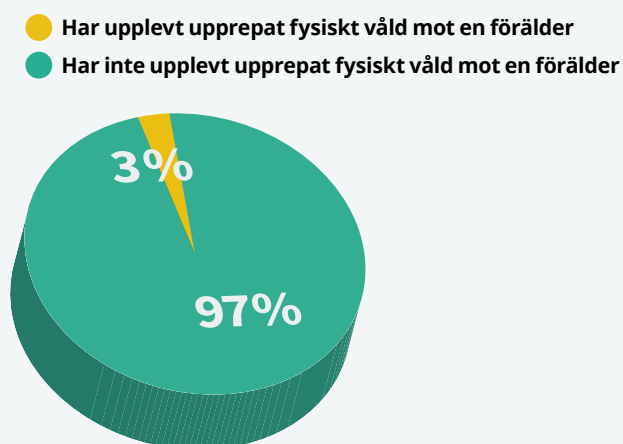
Papporna stod för majoriteten av det fysiska och systematiska våldet. Det går inte att utläsa av svaren hur grovt våldet varit.

"Min pappa har aldrig varit där för mig. Han misshandlade min mamma och mina bröder och mig."

Andel barn som upplevt att en förälder utsatt en annan förälder för fysiskt eller psykiskt våld

Andel barn som upplevt att en förälder utsatt en annan för upprepat fysiskt våld

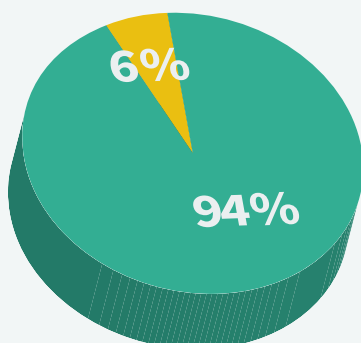

Försummelse

Fysisk försummelse kan vara att inte få tillräckligt med mat, att vara tvungen att gå med smutsiga kläder eller att föräldrarna är alltför påverkade av alkohol eller droger för att ta hand om barnet. Känslomässig (emotionell) försummelse kan leda till att barnet inte känner sig älskat, eller att ingen i familjen upplevs vara en källa för styrka och stöd.

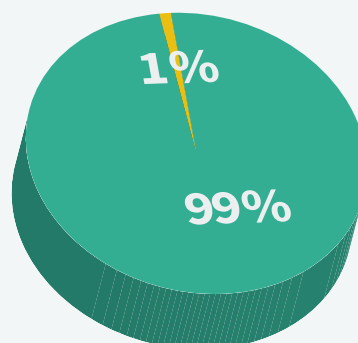
Andel barn som utsatts för försummelse

- Har utsatts för försummelse
- Har inte utsatts för försummelse

Andel barn som upplever att ingen förälder bryr sig om dem

- Upplever att ingen förälder bryr sig om dem
- Upplever att de har minst en förälder som bryr sig om dem

Båda mina föräldrar har alltid varit ett stort stöd och båda har alltid visat hur mycket de bryr sig.

Han knarkade framför oss när vi var små och stora.

Drygt sex procent av eleverna rapporterade att de blivit försummade under sin uppväxt. Drygt en procent hade utsatts för fysisk försummelse. Drygt fem procent hade utsatts för känslomässig försummelse.

De allra flesta elever upplevde att föräldrarna brydde sig om dem. Nästan 98 procent av eleverna svarade att de upplevde att mamma brydde sig om dem och 93 procent att pappa brydde sig om dem. Men nästan nio procent av eleverna upplevde att minst en förälder, oftast pappan, inte brydde sig om dem. Knappt en procent av eleverna upplevde att ingen förälder brydde sig om dem.

Om barn upplever att deras föräldrar inte bryr sig om dem är det ett allvarligt varningstecken. Barn som är försummade är mycket ofta utsatta även för andra typer av våld. Informera! Fråga!

Sexuella övergrepp

Sexuella övergrepp kan vara att någon exempelvis kysst, tagit på kroppen eller haft sex med ett barn mot hens vilja. Det kan också vara att någon tagit eller spritt avklädda bilder på barnet eller tvingat hen att se på när någon annan visat upp sin kropp.

Totalt hade 26 procent, 40 procent av flickorna och tio procent av pojkarna, blivit utsatta för sexuella övergrepp vid något eller flera tillfällen.

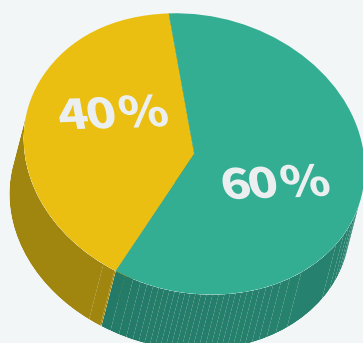
Majoriteten av övergreppen hade begåtts för första gången i barnets/den ungas tonår av en bekant eller okänd jämnårig. Nästan nio procent, 14 procent av flickorna och två procent av pojkarna, hade utsatts av en vuxen person, oftast någon okänd

Kategori av personer som utsatt barn för sexuella övergrepp, andel (%).

	Andel av de elever som rapporterat sexuella övergrepp
Bekant/känd jämnårig	41 %
Okänd jämnårig	35 %
Okänd vuxen	25 %
Flickvän/pojkvän	15 %
Förälder/styvförälder	6,0 %
Syskon	5,4 %
Annan vuxen (t.ex. lärare, idrottsledare)	4,0 %
Vän till familjen	3,2 %
Vuxen släkting	2,9 %

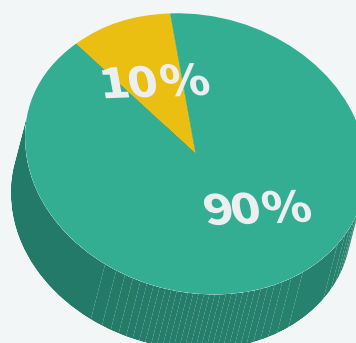
**Flickors utsatthet för sexuella övergrepp
(oavsett ålder på den som utsatt dem)**

- Har utsatts för sexuella övergrepp
- Har inte utsatts för sexuella övergrepp

**Pojkars utsatthet för sexuella övergrepp
(oavsett ålder på den som utsatt dem)**

- Har utsatts för sexuella övergrepp
- Har inte utsatts för sexuella övergrepp

Särskilt utsatta situationer och grupper

Det finns grupper av elever som är mer utsatta för barnmisshandel än andra, men det handlar om en ökad risk på gruppnivå. Det innebär att det finns elever som inte tillhör någon riskgrupp alls men som ändå är utsatta för barnmisshandel. Det innebär också att det finns elever som tillhör en eller flera riskgrupper men som ändå inte är utsatta för barnmisshandel.

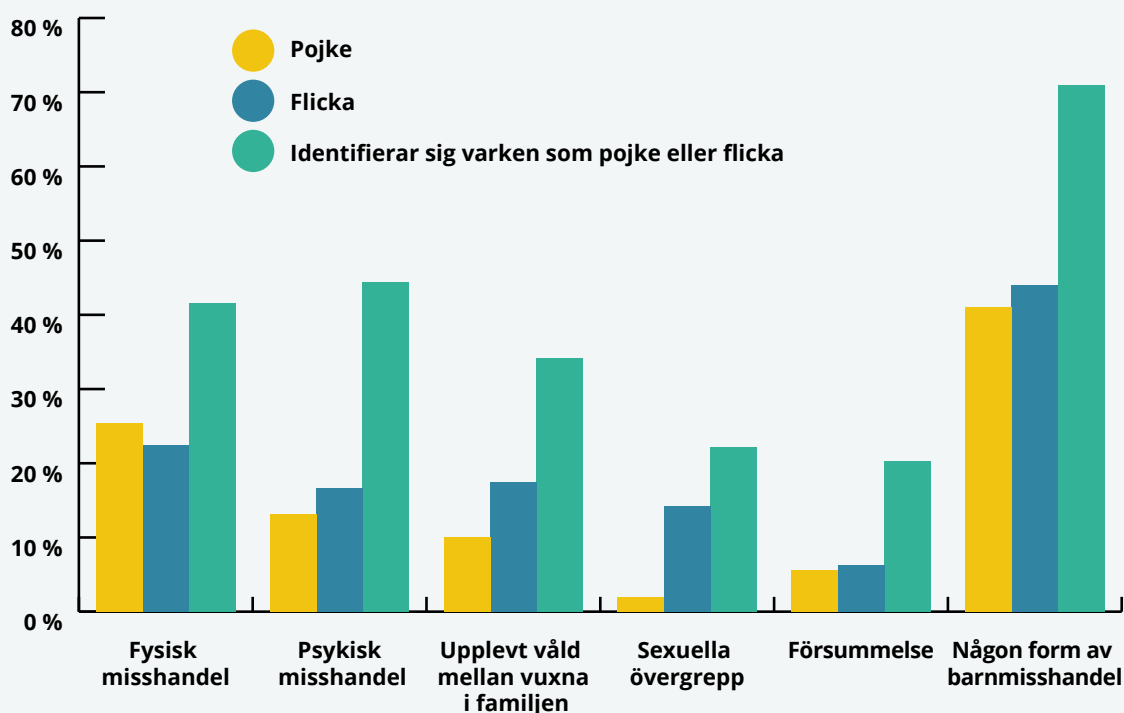
Att en grupp är särskilt utsatt säger inte nödvändigtvis något om orsakssamband. Orsakssambanden kan vara komplicerade. Ett exempel är att barn som har en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning ofta är utsatta för barnmisshandel. Det kan bero på att de upplevs som besvärliga för vuxna i omgivningen. Det kan också handla om att de är feldiagnostiserade. Symtom på grund av traumatisering kan misstas för symtom på en funktionsnedsättning. Det kan till och med handla om att funktionsnedsättningen beror på skador från våld, till exempel slag mot huvudet.

Oavsett orsakssamband kan det vara viktigt att känna till vilka grupper av barn som är särskilt utsatta för att kunna förebygga och för att kunna ge utsatta barn det stöd och det skydd de har rätt till.

Utsatthet relaterat till könstillhörighet

Flickor var oftare utsatta för psykisk barnmisshandel och sexuella övergrepp, och hade oftare bevittnat våld mot en förälder än pojkar. Pojkar var oftare utsatta för fysiskt våld av en vuxen utanför familjen än flickor. Flickor var oftare utsatta för flera olika typer av misshandel än pojkar. Av flickorna hade 20 procent varit utsatta för två eller fler former av misshandel i jämförelse med tolv procent av pojkarna.

Utsatthet för olika typer av barnmisshandel. En jämförelse mellan pojkar, flickor och elever som identifierar sig varken som pojke eller flicka (%).

Av samtliga elever identifierade sig 85 personer (1,8 %) som varken pojke eller flicka. Dessa elever var särskilt utsatta för alla typer av barnmisshandel.

Drygt 76 procent av de elever som identifierar sig som varken flicka eller pojke hade utsatts för någon typ av barnmisshandel under uppväxten och det var ungefär fem gånger så många elever i den gruppen som var utsatta för fyra till fem olika former jämfört med andra elever.

Flickor är oftare utsatta för de flesta typer av våld än vad pojkar är. Elever som identifierar sig som varken flicka eller pojke är betydligt oftare utsatta för barnmisshandel, alla kategorier, än andra barn!

Pojkar är oftare utsatta för fysiskt våld av vuxna utanför familjen än vad flickor är!

Informera! Fråga! Motverka könsrelaterat våld och alla former av könsdiskriminering!

Ekonomisk utsatthet

Elever som upplever att familjen inte har råd att köpa det de behöver är oftare utsatta än andra (83 % jämfört med 41 %). Detta gäller alla former av barnmisshandel.

Att vara utsatt för flera olika typer av misshandel är starkt kopplat till ekonomi. Mer än 24 procent av eleverna som inte upplever att familjen har råd att köpa det de behöver hade varit utsatta för fyra till fem typer av misshandel till skillnad från drygt två procent bland de elever som uppgav god familjeekonomi.

Elever som upplevt att familjen inte har råd att köpa det de behöver är oftare utsatta för barnmisshandel än andra barn. Fråga! Informera!

Funktionsnedsättning och kronisk sjukdom

Bland samtliga elever rapporterade 54 procent att de har minst en funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom och 45 procent uppgav att funktionsnedsättningen/sjukdomen var diagnostiserad av en läkare eller psykolog. Exempel på funktionsnedsättning och kronisk sjukdom är syn- eller hörselnedsättningar, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, rörelsehinder, diabetes och epilepsi.

Elever med funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom rapporterade fysisk misshandel i större utsträckning (28 %) än elever utan (17 %). Psykisk misshandel och försummelse rapporterades mer än dubbelt så ofta av elever med funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom än av elever utan.

Av elever med ADHD/ADD hade 66 procent utsatts för någon form av barnmisshandel. Av

elever med Aspergers syndrom hade 68 procent utsatts för någon form av barnmisshandel.

Nästan 80 procent av eleverna med ätstörning hade utsatts för någon form av barnmisshandel under uppväxten.

Barn med kroniska sjukdomar eller funktionsnedsättning är betydligt oftare utsatta för barnmisshandel än andra barn. Informera! Fråga!

Var uppmärksam på att föräldrar kan ha behov av extra stöd! Fråga alltid om våldsutsatthet vid utredning av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar för att kunna ställa rätt diagnos!

Elever födda utanför Norden

Elever födda utanför Norden var oftare än övriga utsatta för alla slags former av barnmisshandel (utom sexuella övergrepp). Totalt hade 63 procent av dem utsatts för någon form av barnmisshandel – jämfört med 41 procent av alla elever.

Elever födda utanför Norden rapporterade också utsatthet för två eller fler typer av barnmisshandel i större utsträckning (31 %) än de elever som var födda i Norden (15 %). De elever som var födda i övriga Europa och de som var födda i Asien (inklusive länder i Mellanöstern) rapporterade att de blivit misshandlade i jämförbar utsträckning (64 respektive 63 %). Bland de elever som var födda i Afrika rapporterade 58 procent att de utsatts för barnmisshandel. Den största delen av den fysiska misshandeln mot barn födda utanför Norden hade utövats av andra vuxna än föräldrarna.

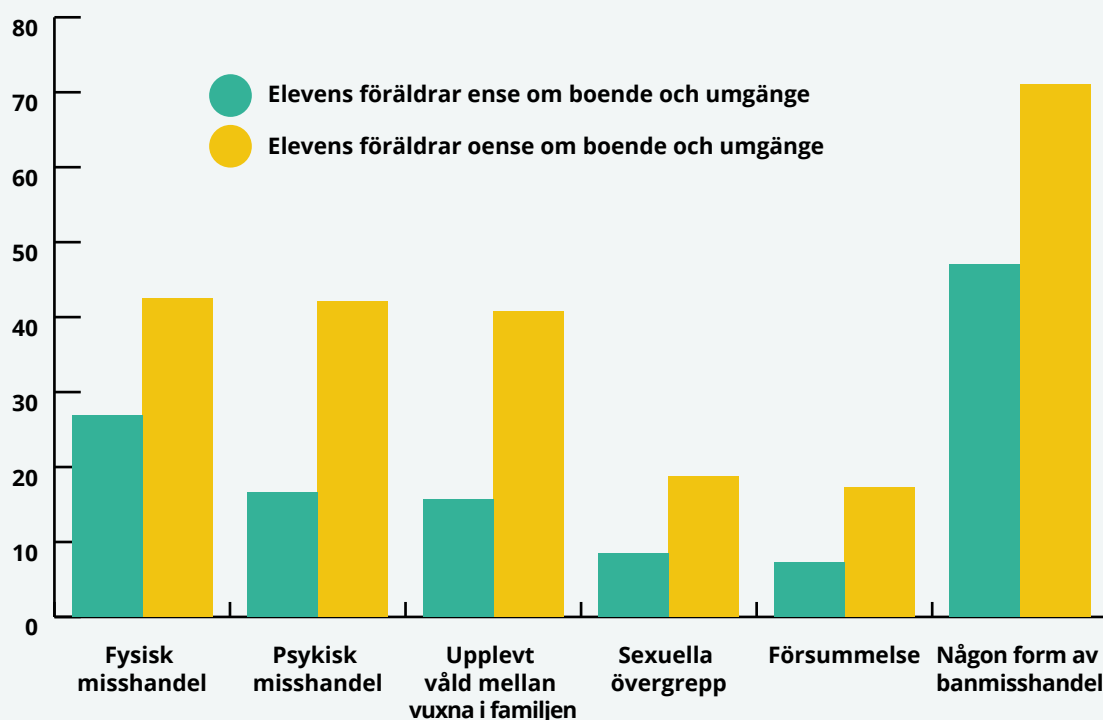
Elever som bor med en förälder och elever vilkas föräldrar tvistar om boende eller umgänge

Elever som mestadels bodde med en förälder var oftare utsatta för alla slags former av barnmisshandel jämfört med elever som levde med bägge sina föräldrar (61 % jämfört med 37 % någon form). De elever som mestadels bodde med endast en förälder var utsatta för två eller fler typer av barnmisshandel i större utsträckning (32 %) än de elever som bodde med båda föräldrarna (12 %).

Elva procent av samtliga elever rapporterade att föräldrarna varit oeniga om var eleven skulle bo eller hur mycket eleven skulle träffa den andra föräldern. Åtta procent rapporterade att detta hänt vid enstaka tillfällen och tre procent rapporterade att föräldrarna ofta varit oeniga. Dessa elever var särskilt utsatta för barnmisshandel. Bland de elever som rapporterade att föräldrarna varit oeniga om boende eller umgänge vid enstaka tillfällen hade 71 procent varit utsatta för någon form av misshandel. Detsamma gällde 84 procent av dem som rapporterade att föräldrarna ofta varit oeniga.

Av elevernas svar går det inte att utläsa om de varit utsatta av den förälder de bor med, eller om de tidigare varit utsatta av en förälder som de inte längre bor med. Av svaren framgår inte heller om oenigheten mellan föräldrarna var en följd av barnmisshandeln, eller om oenigheten funnits innan barnmisshandeln ägt rum. När en av föräldrarna utsatt ett barn för våld kan alltså en tvist om umgänge och vårdnad endera ha föregått våldet eller varit en följd av det.

Utsatthet för olika typer av barnmisshandel bland elever med separerade föräldrar där föräldrarna varit eniga om boende och umgänge, och bland de elever där föräldrarna har varit oense i dessa frågor.

När föräldrar tvistar om boende och umgänge är barnen oftare utsatta för barnmisshandel. Informera! Fråga! Ta barn på allvar om de berättar om våld från en förälder när det pågår en tvist om vårdnad, boende eller umgänge!

Mobbning

Mobbning var starkt kopplat till alla former av barnmisshandel. Drygt hälften av de elever som blivit utsatta för någon form av barnmisshandel hade också blivit utsatta för mobbning (52 % jämfört med 28 procent bland de elever som inte varit utsatta för barnmisshandel). De utsatta eleverna mobbade också i större utsträckning andra (34 % jämfört med 16 %).

Barn som mobbar eller mobbas är oftare utsatta för barnmisshandel än andra barn. Informera! Fråga!

Elever placerade i familjehem eller Hem för Vård och Boende (HVB)

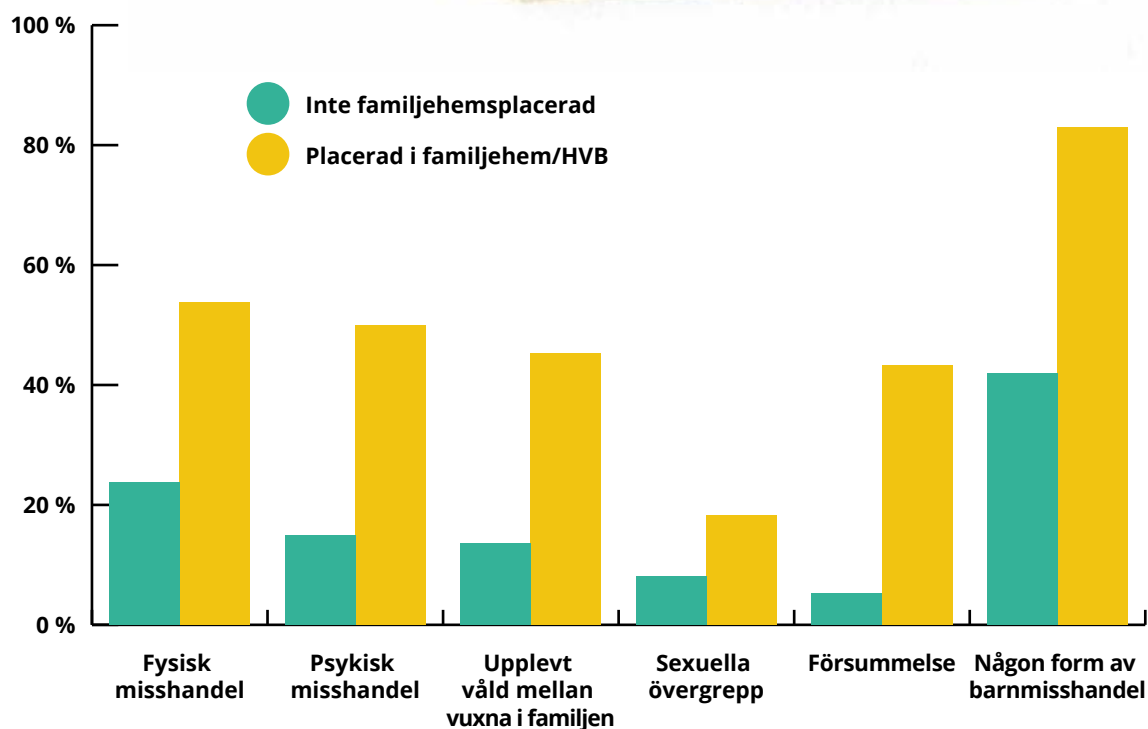
Av elever placerade i familjehem eller HVB hade 83 procent blivit utsatta för minst en form av barnmisshandel i jämförelse med 42 procent av de elever som inte var placerade. Hela 36 procent hade varit utsatta för fyra till fem olika typer av barnmisshandel jämfört med två procent bland elever som inte var placerade. Hela 52 procent hade utsatts för upprepad eller allvarlig fysisk barnmisshandel, att jämföra med elva procent av icke placerade elever.

Få elever uppger att de blivit utsatta för misshandel i HVB eller familjehem. Det är troligt att merparten av det våld de placerade eleverna utsatts för skett före placeringen, och kanske är en av orsakerna till att de inte bor hemma.

***Placerade barn har i mycket stor utsträckning utsatts för barnmisshandel.
Informera! Fråga! Säkerställ att de barn som har behov av behandling får det!***

En jämförelse av utsatthet för olika typer av misshandel mellan dem som är placerade i familjehem eller HVB och dem som inte är det.

Elever som inte själva får bestämma över sina liv

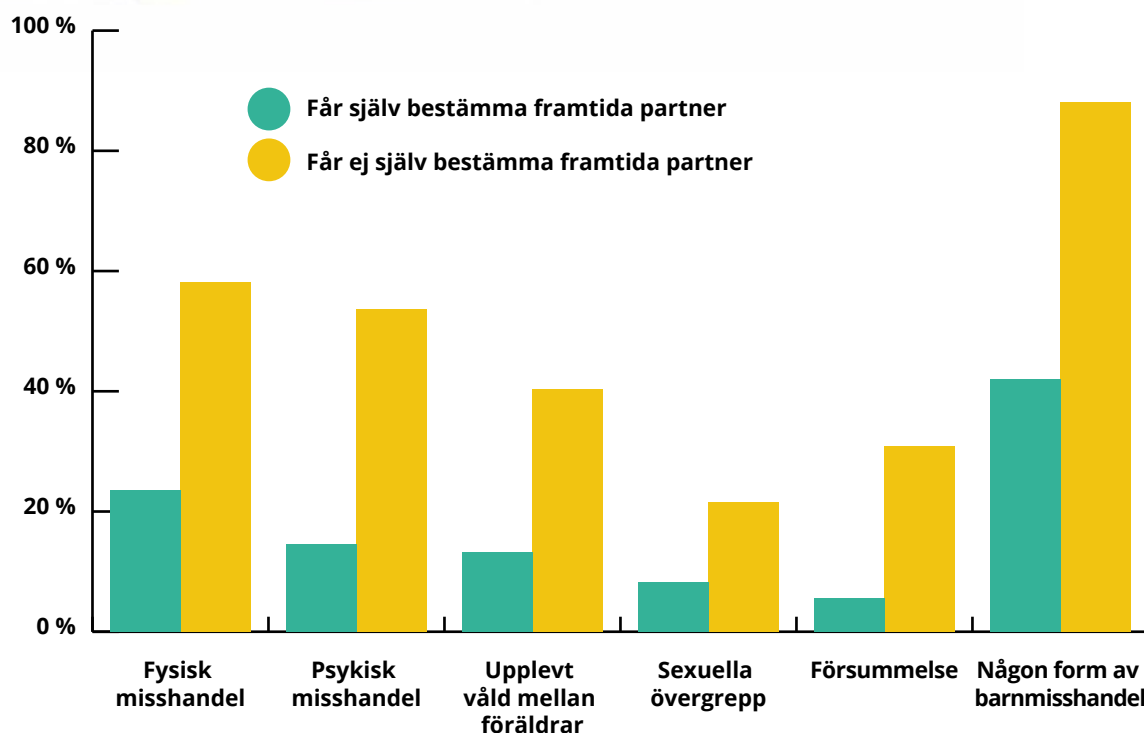
Eleverna har fått frågor om hur mycket de får bestämma över i sina egna liv. En stor majoritet av alla elever får själva bestämma över sina liv, men elever vilkas föräldrar är födda utanför Norden har mer sällan haft möjlighet att göra det. Det handlar om utseende, kläder, kompisar, fritidsaktiviteter, utbildning, religion/livsåskådning, politisk eller ideologisk uppfattning och om vem de ska gifta sig eller leva med.

Att inte få bestämma över sitt eget liv var starkt kopplat till olika former av barnmisshandel, oavsett i vilket land föräldrarna är födda. Av elever som upplevde att de inte får bestämma vem de ska gifta sig eller bo tillsammans med hade 88 procent varit utsatta för någon form av barnmisshandel, jämfört med 42 procent bland dem som själva får välja framtida partner.

Barn som inte får bestämma över sina egna liv är oftare utsatta för olika former av våld. Informera! Fråga!

En jämförelse av utsatthet för olika former av misshandel bland de elever som själva får bestämma framtida partner och dem som upplever att de inte får det.

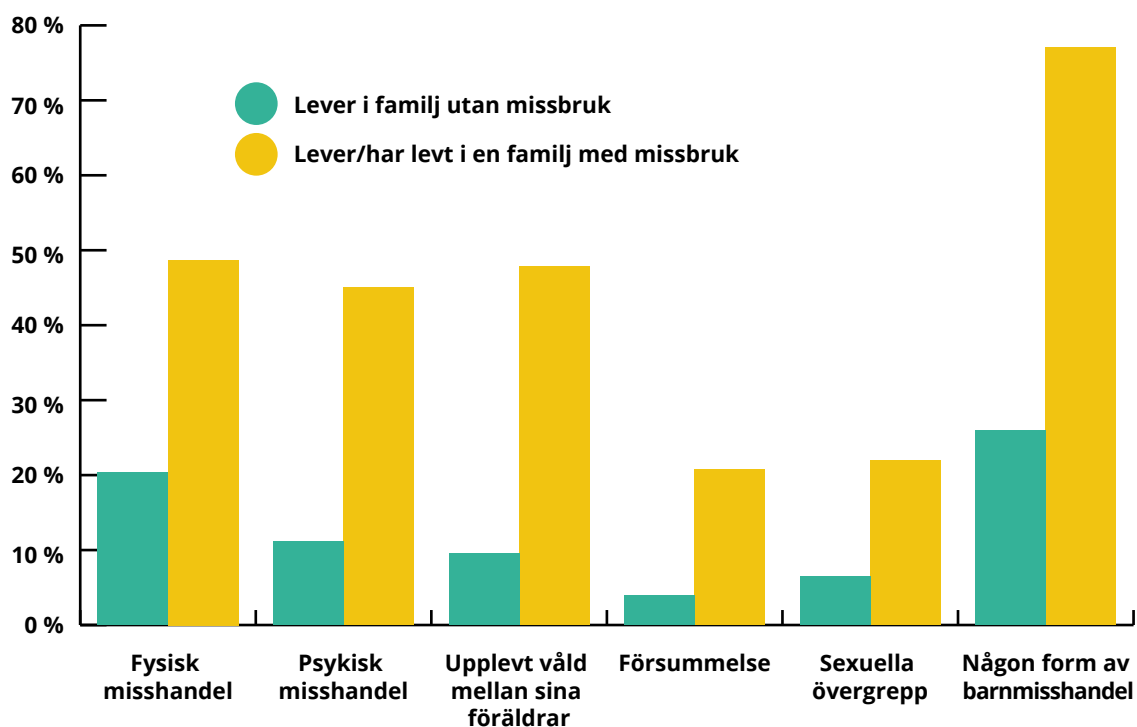

Elever som levt med en vuxen med alkoholproblem, narkotikaproblem eller psykisk sjukdom

Nästan 10 procent av eleverna har under sin uppväxt levt med en vuxen med missbruksproblem. De utgör en särskilt utsatt grupp, där 77 procent har varit utsatta för någon form av misshandel (jämfört med 26 procent bland dem som lever i familj utan missbruk). De var också utsatta för alla slags misshandel, liksom för grav och systematisk misshandel, i signifikant större utsträckning. Bland eleverna som levt i en familj med missbruk hade 32 procent blivit utsatta för allvarliga former av fysiskt våld (jämfört med 7 %), och 19 procent blivit slagna många gånger (jämfört med 3 %). Dessutom hade 5 procent varit utsatta för våld av en förälder som lett till sjukvård (jämfört med 0,1 %) och 37 procent för tre eller fler typer av misshandel (jämfört med knappt 5 %).

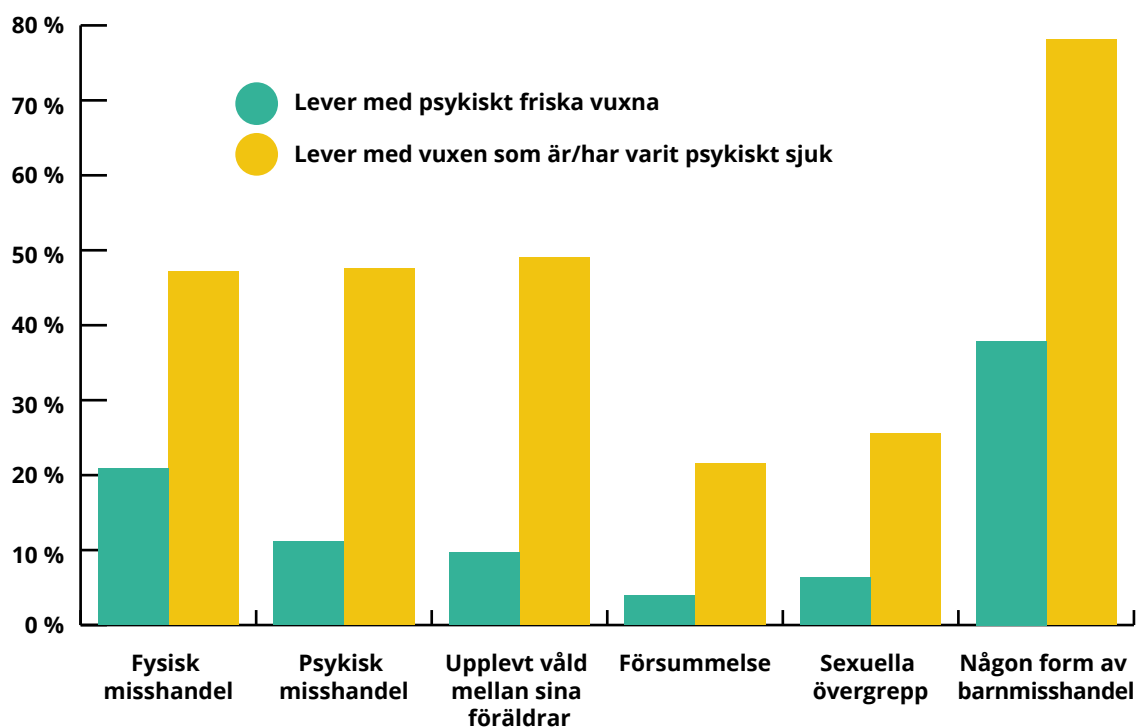
Utsatthet för olika former av misshandel bland de elever som levt med en vuxen med alkohol- eller narkotikamissbruk jämfört med de elever som inte gjort det.

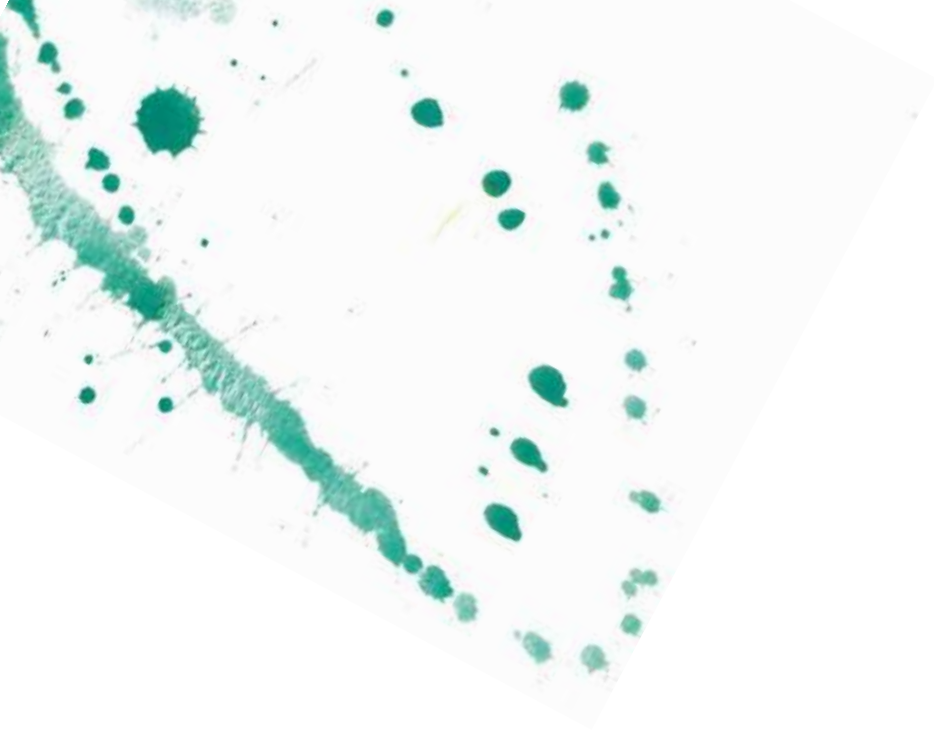

Samma mönster vad gäller olika former av barnmisshandel kan ses bland dem som lever i familj med en vuxen som är eller har varit psykiskt sjuk (se figur 9). Bland dessa elever hade 39 procent varit utsatta för tre eller fler former av misshandel i jämförelse med 5 procent bland dem som lever med psykiskt friska föräldrar. 21 procent hade blivit slagna ofta (jämfört med 3 procent).

Utsatthet för olika former av misshandel bland elever som levt med en psykiskt sjuk vuxen och dem som inte gjort det.

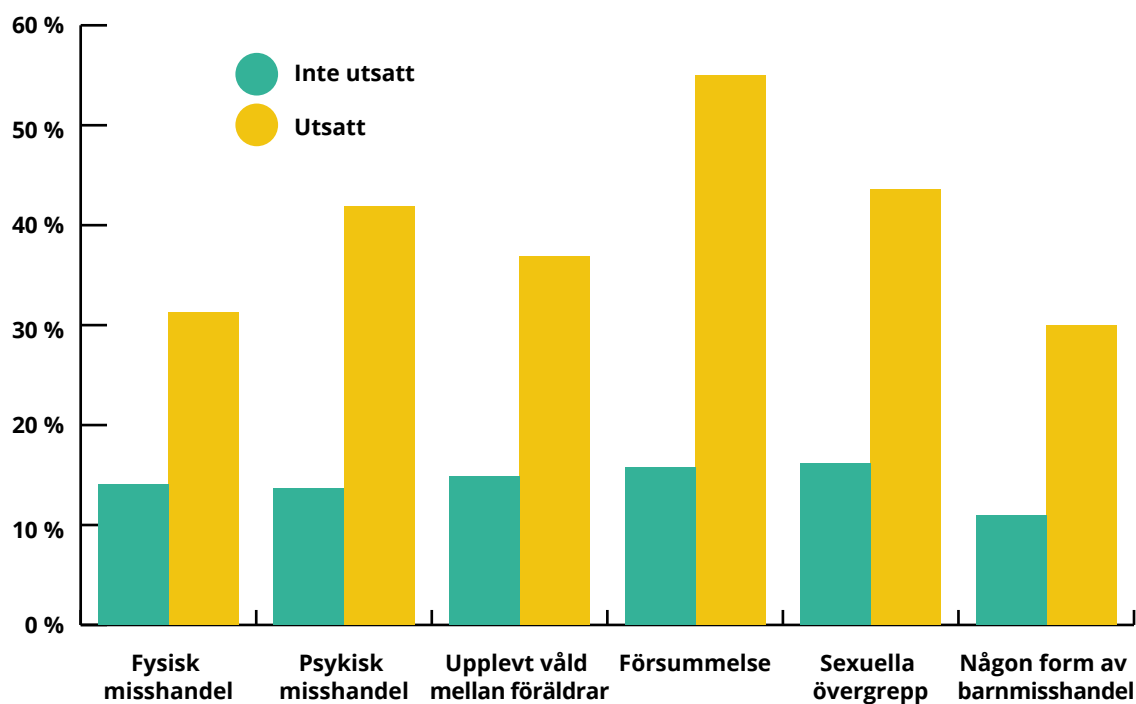

Barnmisshandel och hälsa

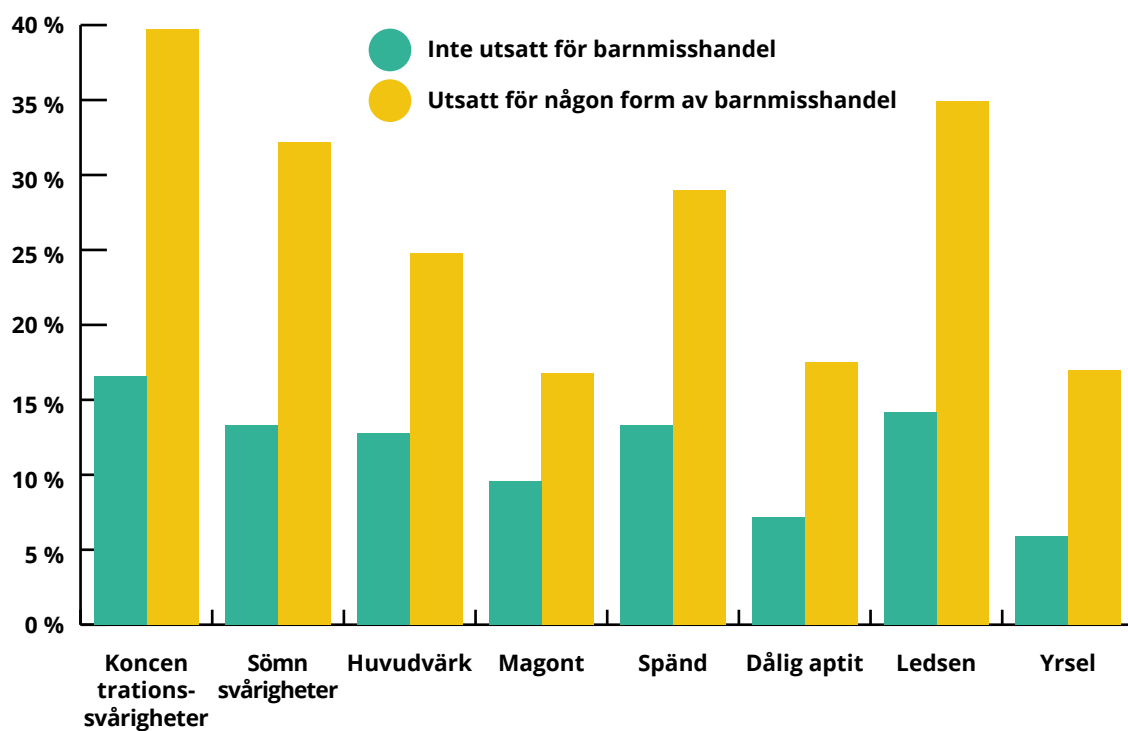
Bland de elever som varit utsatta för någon form av barnmisshandel var det tre gånger vanligare att de upplevde sitt allmänna hälsotillstånd som dåligt eller mindre bra, jämfört med de elever som inte varit utsatta. Ju mer våld eleverna utsatts för, desto sämre mårde de.

Andel elever som rapporterar att de inte mår bra. En jämförelse mellan dem som inte varit utsatta och dem som varit utsatta, uppdelat på misshandelsform.

Elever som blivit utsatta för barnmisshandel rapporterade olika psykosomatiska symtom i större utsträckning än elever som inte hade utsatts.

Andel elever som rapporterat psykosomatiska besvär som förekommit ofta eller alltid under de senaste sex månaderna. En jämförelse mellan de elever som blivit utsatta för någon form av misshandel någon gång jämförda med de elever som aldrig varit utsatta.⁸

8. SPSP-skalan, ett instrument bestående av åtta delfrågor som utvecklats av forskare vid Karlstads universitet, användes för att mäta psykosomatiska besvär (Hagquist, 2008).

Barn som inte mår bra i allmänhet och barn som har tre eller fler psykosomatiska symtom är ofta utsatta för våld. Informera! Fråga!

Självska debeteende, suicidtankar och suicidförsök

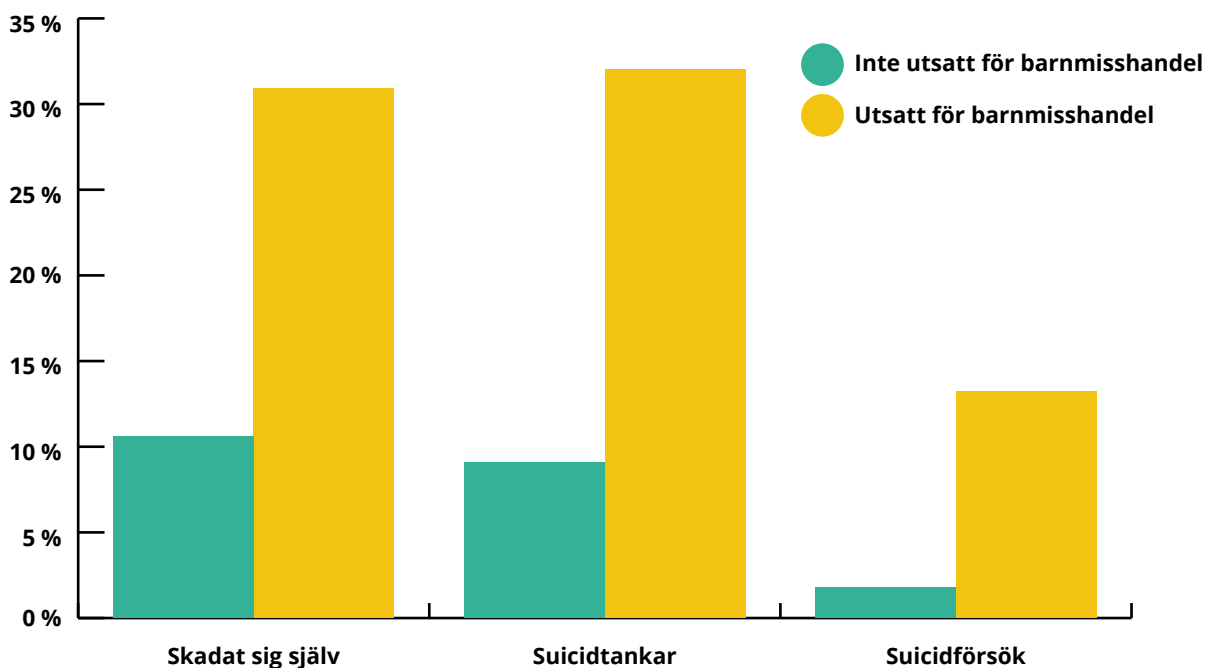
Det var fem gånger vanligare med självska debeteende bland de elever som blivit utsatta för barnmisshandel än bland elever som inte varit utsatta.

Det var minst tre gånger så vanligt med suicidtankar bland de elever som varit utsatta för barnmisshandel än bland elever som inte varit det.

Drygt 13 procent av de elever som utsatts för barnmisshandel hade försökt ta sitt liv i jämförelse med knappt två procent bland elever som inte utsatts.

Av de elever som varit utsatta för fyra till fem former av barnmisshandel rapporterade 50 procent att de vid upprepade tillfällen skadat sig själva (fem gånger eller fler). 46 procent uppgav att de ofta haft tankar på att ta sitt liv, och 21 procent hade försökt ta sitt liv vid minst fem tillfällen.

Andel elever som skadat sig själva, haft tankar på att ta sitt liv eller försökt ta sitt liv vid något eller flera tillfällen. En jämförelse mellan de elever som varit utsatta för barnmisshandel och dem som inte varit det.

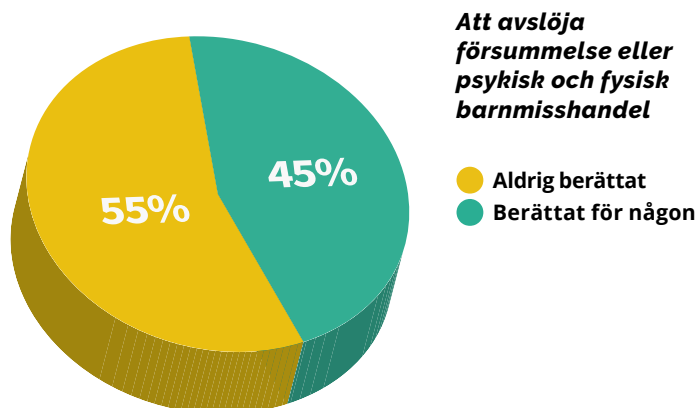

Barn som skadar sig själva, har tankar på att ta sitt liv eller försöker ta sitt liv är i hög utsträckning utsatta för våld. Särskilt utsatta är de barn som försökt ta sitt liv vid flera tillfällen.

Fråga barn som utsätts för våld, särskilt dem som utsatts för flera olika former, om självmordstankar, självmordsplaner och självmordsförsök!

Avslöjande av fysiskt och psykiskt våld, försummelse eller våld mellan vuxna i familjen

Av de elever som varit utsatta för fysiskt och psykiskt våld, försummelse eller våld mellan vuxna i familjen hade 45 procent berättat för någon person. Oftast hade de berättat för ett syskon eller en jämnårig vän.

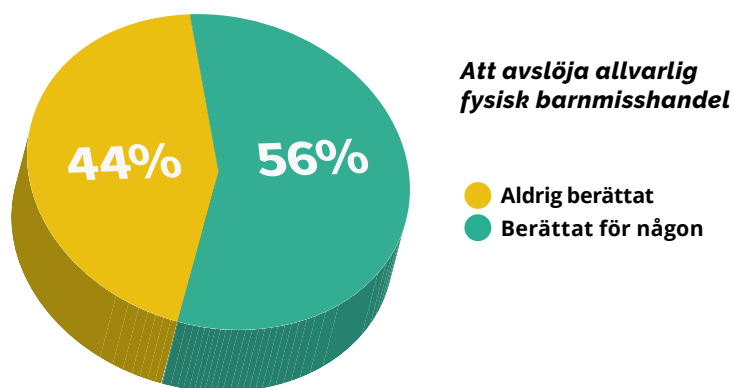
Det var bara fem procent av dem som utsatts som hade berättat för polis. Ännu färre hade berättat för socialtjänsten. Sammanlagt hade drygt tio procent berättat för någon professionell inom skola, socialtjänst, polis, hälso- och sjukvård eller ungdomsmottagning. Fler flickor (54 %) än pojkar (33 %) hade avslöjat misshandeln.

Personer/verksamheter för vilka de utsatta eleverna avslöjat misshandel från vuxen.

Avslöjat misshandeln för:	Andel av dem som utsatts för misshandel från vuxen:
Jämnårig vän	15 %
Syskon	13 %
Förälder/närstående vuxen	11 %
Flickvän/pojkvän	6,3 %
Socialtjänsten	5,0 %
Personal inom skola (t ex lärare, skolsköterska, kurator)	4,8 %
Hälso- och sjukvård	3,9 %
Polis	3,3 %
BRIS, jourhavande kompis eller liknande	1,6 %
Personal på ungdomsmottagning	1,6 %
Vuxen i förening eller liknande	1,2 %
För annan person	1,5 %

När misshandeln varit grov och systematisk hade fler elever berättat för någon om vad som hänt. Av de elever som blivit utsatta för grövre fysiskt våld och/eller upplevt fysiskt våld mellan vuxna vid flera tillfällen hade 56 procent berättat om misshandeln för någon och nästan 20 procent hade berättat för en professionell inom skola, socialtjänst, polis, hälso- och sjukvård eller ungdomsmottagning.

Personer/verksamheter för vilka de utsatta eleverna avslöjat allvarlig fysisk misshandel från vuxen.

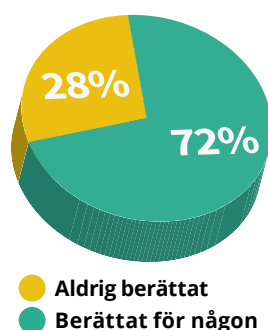
Avslöjat misshandeln för:	Andel av dem som utsatts för allvarlig misshandel*
Jämnårig vän	25 %
Syskon	21 %
Förälder/närstående vuxen	16 %
Flickvän/pojkvän	12 %
Socialtjänsten	11 %
Personal inom skola (t ex lärare, skolsköterska, kurator)	8,7 %
Hälso- och sjukvård	8,0 %
Polis	7,6 %
BRIS, jourhavande kompis eller liknande	3,1 %
Personal på ungdomsmottagning	2,5 %
Vuxen i förening eller liknande	1,8 %
För annan person	3,3 %

* Gäller utsatta för grövre fysiskt våld och/eller upplevt fysiskt våld mellan vuxna vid flera tillfällen.

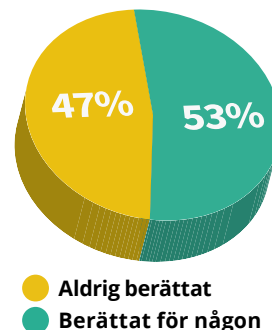
Avslöjande av sexuella övergrepp

Av de elever som varit utsatta för sexuella övergrepp (oavsett ålder på förövare) hade 61 procent berättat för någon om övergreppen. De flesta som berättat om sexuella övergrepp hade gjort det för en jämnårig vän, för syskon eller för en partner. Drygt 15 procent hade berättat för en närstående vuxen eller förälder. Elva procent av dem som utsatts hade berättat för en professionell inom skola, socialtjänst, polis, hälso- och sjukvård eller ungdomsmottagning. Det var vanligare att flickor berättat om övergreppen (72 %) än att pojkar gjort det (53 %). Av de elever som utsatts för de allvarligaste övergreppen (penetrerande övergrepp) hade en större andel berättat.

Flickors avslöjande av sexuella övergrepp

Pojkars avslöjande av sexuella övergrepp

Personer eller verksamheter för vilka de utsatta eleverna avslöjat de sexuella övergreppen.

Avslöjat sexuella övergrepp för:

Andel av de utsatta*

Jämnårig vän	39 %
Förälder/närstående vuxen	15 %
Flickvän/pojkvän	12 %
Syskon	8,9 %
Polis	5,6 %
Personal inom skola (t ex lärare, skolsköterska, kurator)	5,3 %
Hälso- och sjukvård	3,6 %
Socialtjänsten	2,8 %
Personal på ungdomsmottagning	2,0 %
Vuxen i förening eller liknande	1,1 %
BRIS, jourhavande kompis eller liknande	0,9 %
För annan person	1.6

* Gäller dem som utsatts för sexuella övergrepp oavsett förövare.

Totalt hade 70 procent av de elever som blivit utsatta för sexuella övergrepp av en vuxen berättat om övergreppen för någon. Nästintill hälften hade berättat för en jämnårig vän och var fjärde utsatt elev hade berättat för en förälder eller annan närstående vuxen. Av de elever som utsatts av en vuxen person hade 18 procent berättat för en professionell inom skola, socialtjänst, polis, hälso- och sjukvård eller ungdomsmottagning.

Personer eller verksamheter som de utsatta eleverna avslöjat de sexuella övergreppen för.

Avslöjat sexuella övergrepp för:	Andel av de utsatta*
Jämnårig vän	45 %
Förälder/närstående vuxen	25 %
Flickvän/pojkvän	16 %
Syskon	13 %
Polis	11 %
Personal inom skola (t ex lärare, skolsköterska, kurator)	7,7 %
Hälso- och sjukvård	5,7 %
Socialtjänsten	5,2 %
BRIS, jourhavande kompis eller liknande	2,2 %
Personal på ungdomsmottagning	2,2 %
Vuxen i förening eller liknande	1,6 %
För annan person	3,3 %

* Gäller elever som uppgett sexuella övergrepp av vuxen förövare.

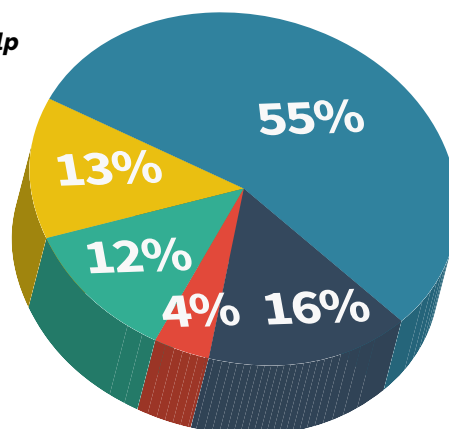
Erfarenhet av professionell hjälp

De elever som utsatts för barnmisshandel eller sexuella övergrepp har fått frågan om de sökt eller fått professionell hjälp för det som hänt.

Hela 55 procent av de elever som varit utsatta för allvarligare former av fysisk misshandel och/eller upplevt fysiskt våld mellan vuxna vid flera tillfällen tyckte inte att de behövde någon professionell hjälp på grund av det de varit utsatta för. Drygt 16 procent rapporterade att de behövt hjälp men att de inte sökt och fyra procent hade sökt men fick ingen kontakt. Nära tolv procent hade fått professionell hjälp som de var nöjda med. Drygt 13 procent hade fått professionell hjälp som de inte var nöjda med.

Erfarenheter av professionell hjälp vid grövre fysisk barnmisshandel eller upplevt fysiskt våld mot förälder flera gånger

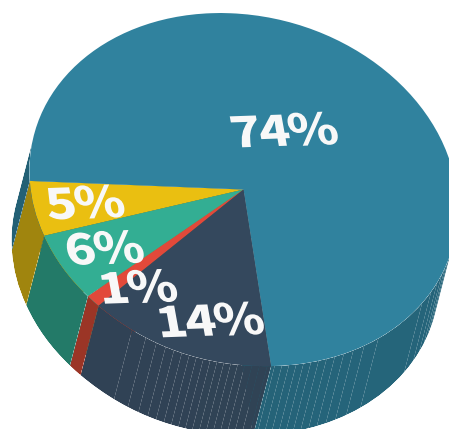
- Behövde inget stöd
- Behövde men sökte inte
- Sökte men fick inte kontakt
- Fick stöd och är nöjd
- Fick stöd och är missnöjd

Majoriteten av dem som varit utsatta för sexuella övergrepp av en vuxen (74 %) upplevde att de inte behövt någon professionell hjälp. Drygt 14 procent hade behövt hjälp men hade inte sökt. En procent hade sökt professionell hjälp, men fick ingen kontakt. Sex procent av de utsatta hade fått professionell hjälp som de var nöjda med och fem procent hade fått professionell hjälp som de inte var nöjda med.

Erfarenhet av professionell hjälp vid sexuella övergrepp av vuxen

- Behövde inget stöd
- Behövde men sökte inte
- Sökte men fick inte kontakt
- Fick stöd och är nöjd
- Fick stöd och är missnöjd

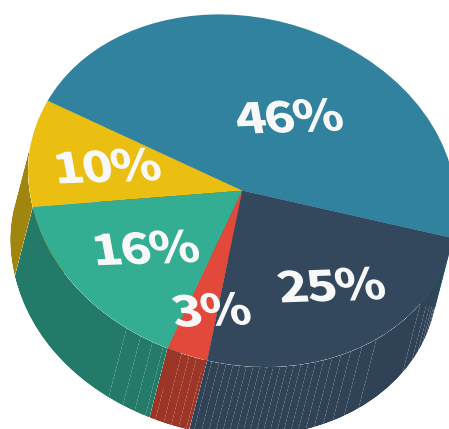

Av de elever som utsatts för våldtäkt (penetrerande övergrepp) oavsett ålder på förövare tyckte mindre än hälften (46 %) att de inte behövde professionell hjälp. En fjärdedel (25 %) hade behövt hjälp men inte sökt, tre procent hade sökt hjälp men fick inte kontakt. Sexton procent hade fått hjälp som de var nöjda med, tio procent hade fått hjälp som de inte var nöjda med.

Erfarenhet av professionellt stöd efter penetrerande sexuella övergrepp oavsett ålder på förövare

- Behövde inget stöd
- Behövde men sökte inte
- Sökte men fick inte kontakt
- Fick stöd och är nöjd
- Fick stöd och är missnöjd

Informera!

Barn har rätt att få veta vilka rättigheter de har. De har rätt att veta vad våld är, vart de kan vända sig om de är utsatta och vilket skydd och stöd de har rätt till. Barn som Stiftelsen Allmänna Barnhuset mött vill gärna ha den informationen från sina föräldrar, men betonar också att andra måste informera när föräldrarna är förövre. De tycker att förskola och skola är den naturliga platsen för information.

Det finns en risk att just de grupper av barn som löper störst risk att utsättas för våld får sämre information än andra barn. Barn som utvecklat egna svårigheter på grund av det våld de utsatts för, barn som flyttat våld och bor i skyddat boende med ena förälder (vanligtvis mamman), barn med funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom och barn som är placerade utanför hemmet – allt detta är exempel på grupper som kan bli utan information. De kanske inte går i skolan, de kan ha särskild eller begränsad undervisning eller kommunikationssvårigheter som gör att de behöver särskilt anpassad information. Vuxna som finns i deras närhet måste se till att information når också dem.

Fråga!

Direkta frågor underlättar för barn att berätta om de är utsatta för våld. Ofta är det bra att kombinera information med en fråga.

Ingen får göra barn illa. Men det finns ändå många barn som varit med om att vuxna eller andra barn gjort dem illa. Har det hänt dig?

När ett barn antas tillhöra en grupp av särskilt utsatta barn kan det behövas mer detaljerade frågor. För den som arbetar med utredning eller behandling kan det behövas ett frågeformulär om olika svåra eller traumatiska händelser för att förstå barnets situation.

När barn skadar sig själva och inte vill leva kan det bero många olika saker. Men det är vanligt att de varit med om att någon gjort dem illa. Det kan handla om att de är mobbade, att de har blivit slagna eller illa behandlade hemma eller att de varit med om ett sexuellt övergrepp. Om det är så för dig, vill jag gärna veta det. Så jag kommer att ställa några frågor om sånt du kan ha varit med om.

Du har berättat att dina föräldrar inte har tagit hand om dig på ett bra sätt. Jag vet att det är vanligt att barn som har det så också är med om andra svåra saker. Om det är så för dig, vill jag gärna veta det. Så jag kommer att ställa några frågor om sånt du kan varit med om.

Lyssna, stötta och slå larm!

Om barn berättar om att de är utsatta för våld är första steget att lyssna lugnt. Barn som Stiftelsen Allmänna Barnhuset mött berättar att det är jobbigt när vuxna reagerar starkt och blir arga eller ledsna över det de får höra. Vuxna kan behöva hålla tillbaka sina egna reaktioner inför barnet.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset har med hjälp av barn och unga skapat webbplatsen www.dagsattprataom.se. De berättar hur de vill bli bemötta av vuxna när de ska berätta om sexuella övergrepp eller om andra svåra saker:

- *Lyssna!*
- *Låt det ta tid, barn måste få berätta i sin egen takt!*
- *Ställ frågor – men inte allt för många...*
- *Var lugn!*
- *Tro på barnen!*

Många gånger räcker det med att den vuxna lyssnar och stöttar. Det kan vara skönt för barn att få höra att det som hänt är fel och att det inte är barnets fel. Den vuxna som får förtroendet kanske inte är den som kan stoppa våldet eller den som ska stötta på sikt. Men hen kan lyssna, stötta i stunden och föra över informationen till andra som föräldrar, socialtjänst eller polis.

Ibland berättar barn om våld som upphört, och som är anmält och utrett. Det kan ändå vara viktigt för dem att få dela det som hänt. Andra gånger berättar de om våld som pågår eller om våld som ännu inte är utrett. Alla vuxna som arbetar med barn är skyldiga att anmäla till socialtjänsten vid misstanke om att barn far illa. Privatpersoner uppmanas att anmäla, men är inte skyldiga att göra det i lag.

- *Om du misstänker att ett barn far illa: Kontakta socialtjänsten!*
- *Om du upptäcker övergrepp som pågår eller om barn är i akut fara: Ring 112!*
- *Vill du anmäla ett brott till polisen: Ring 114 14 eller sök upp en polisstation!*

Vägen framåt

Det är bra att de flesta barn i Sverige inte utsätts för våld. Men målet är att allt våld mot barn ska upphöra.

- *Det våldsförebyggande arbetet måste fortsätta och intensifieras. Alla, vuxna såväl som barn, är resurser i det arbetet!*

Det har över tid skett en stark positiv utveckling med minskning av kroppslig bestraffning i uppfostringssyfte. Men den positiva utvecklingen när det gäller fysisk barnmisshandel tycks nu ha stannat av!

- *Vi behöver veta mer om den grupp av barn som utsätts för allvarlig och upprepad fysisk barnmisshandel. Förebyggande åtgärder måste sättas in.*

De flesta utsatta barn berättar för någon, men deras berättelser kommer sällan till polisens eller socialtjänstens kännedom. Alltför ofta stannar informationen hos den person barnet först berättar för, vare sig det är en jämnårig eller en vuxen.

- *Professionella och allmänheten behöver information. Både barn och vuxna behöver veta att alla former av våld mot barn är fel, och vart de kan vända sig om ett barn är utsatt.*
- *Vuxna som arbetar med barn måste bli bättre på att fråga om utsatthet för våld.*

Få utsatta barn får professionell hjälp, och en stor andel av dem som får det är inte nöjda.

- *Vi behöver bli bättre på att fånga upp våldsutsatta barn. Vi behöver veta mer om varför barn och unga inte är nöjda med den hjälp de får – och utveckla bemötande, stöd och behandling utifrån vad de vill ha.*

Våld löser inget!

SAMMANFATTNING AV EN NATIONELL KARTLÄGGNING OM VÅLD MOT BARN

Åsa Landberg, Carolina Jernbro och Staffan Janson

**Hur vanligt är det att vuxna utsätter barn för fysisk och psykisk misshandel?
Hur vanligt är det att barn försummas? Hur vanligt är det med sexuella övergrepp?
Hur mår de elever som utsätts och vilken hjälp har de fått?**

Varje barn har rätt att växa upp utan våld, och målet är att allt våld mot barn ska upphöra. Dit är det en bra bit kvar, i Sverige såväl som i resten av världen.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset har på uppdrag av regeringen låtit forskarna Carolina Jernbro och Staffan Janson genomföra en kartläggning av våld mot barn i Sverige. Studien visar att en majoritet av barnen i Sverige aldrig utsätts för våld av vuxna. Men den visar också att allt för många är utsatta och många av dem får inte det stöd och den rehabilitering de har rätt till.

I studien har barn och unga själva svara på frågor anonymt. Det ger våldsutsatta barn, även de som inte kommit i kontakt med myndigheter, en möjlighet att komma till tals.. Svaren ger en mer rättvisande bild av läget än vad antalet anmälningar gör. Man kan därmed börja ana vidden av det våld som barn utsätts för.

Studien är en nationellt representativ elevenkåtsundersökning genomförd i årskurs 9 i grundskolan och årskurs 2 på gymnasiet under senhösten 2016. Sammanlagt 4 741 elever har svarat på frågor om utsatthet för olika former av våld under hela uppväxten.

För att göra kunskapen mer tillgänglig har vi tagit fram denna sammanfattning som bygger på resultaten i den mer omfattande rapporten Våld mot barn 2016 – en nationell kartläggning.

En elev i studien uttrycker det så här: Våld löser inget och om en vuxen skulle slå en så skulle det inte hjälpa något utan barnet skulle bara bli mer rädd och känna sig osäker!

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

Stiftelsen Allmänna Barnhuset är en statlig stiftelse med uppdrag att stödja metod- och kunskapsutveckling i syfte att stärka barn och ungdomar i socialt utsatta situationer. Vårt arbete utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) och fokuserar på att öka kompetensen hos professionella som möter barn, genom att utveckla och sprida kunskap från forskning och praktik. Vi ger bland annat anslag till barn- och ungdomsforskning, driver egna utvecklingsprojekt, anordnar konferenser och seminarier samt ger ut böcker i aktuella frågor. Läs mer om oss på www.allmannabarnhuset.se